

Agro Mohelno, s. r. o.

...chov, jehož úspěšnost stoupá

Lukáš Prýmas

AGRO
MOHELNO

ADW

Agro Mohelno, s. r. o. je zemědělská společnost, která počátkem roku 2021 změnila své majitele a s tím i přístup k jednotlivým odvětvím společnosti související s hospodařením, výrobou, prodejem a provozováním bioplynové stanice. Společnost klade důraz na udržitelné hospodaření s maximálním zefektivněním ve všech jeho oblastech. Agro Mohelno obhospodaňuje pozemky nedaleko známé rezervace Mohelenská hadcová step a celý areál stojí na dohled od chladících věží jaderné elektrárny Dukovany. Tento region je velmi specifický svou různorodostí v půdním profilu, reliéfem i klimatickými podmínkami. Společnost je předně zaměřena na chov Českého strakatého skotu, pěstování objemných krmiv, produkci obilí a olejnin, cukrové řepy a udržování trvalých travních porostů plus produkci elektrické energie skrze bioplynovou stanici.

Chov skotu plemene ČESTR tady má tradici. Stádo zažilo přechod ze starého kravína do nově vybudované stáje v roce 2019, která byla mimo jiných technických zvláštností vybavena robotickým krmením. Stáj je rozdělena na 5 produkčních skupin a další sekce náleží mladému dobytku od věku cca 180 ti dní po vysoko březí jalovice. Robotické krmení má několik nesporných výhod, ale také přináší chovu určité množství úskalí. Za jednu z největších výhod lze považovat přesnost krmení, jednoduše vyhodnotitelné záznamy o krmení a také diverzifikování krmných dávek. Krmné dávky na míru se hodí především u mladého dobytka, jehož potřeby na koncentraci živin a příjem sušiny se s růstem velmi rychle mění. Díky robotickému krmení nemusí být sestavena průměrná krmná dávka ani nedochází k nadhodnocení živin u starších kategorií. V praxi to vypadá tak, že robot má předpis pro míchání šesti různých krmných dávek pro šest věkových kategorií jalovic, což přináší nejen přesnost, ale také úsporu.

Produkční krmné dávky jsou rozděleny na zmíněných pět skupin, ale prakticky se krmí jen tři kategorie: jedna sekce je rozdoj se speciální krmnou dávkou pro krávy s průměrným dnem laktace cca 35dní, druhá je dávka produkční, která je shodná pro 3 sekce nebo má jen nepatrné odchylky např. v množství pohotové energie a třetí dávka je závěrečná pro jednu sekci na konci laktace.

Naopak nevýhodou robotického krmení je, že v zásobnících musí mít připravené krmivo, které je zde vystaveno oxidaci, fermentaci a v závislosti na počasí dochází k rychlejší či pomalejší ztrátě živin již před nasypáním na krmný stůl. Druhou nevýhodou je omezená krmivová základna kvůli menšímu množství zásobníků. Dávka proto musí být velmi jednoduchá a vicosložkový zdroj surovin je zajištěn skrze doplňkovou krmnou směs, která je pravidelně optimalizovaná na živiny včetně

jejich rozpustností. Směs je přepočítávána v závislosti na změnách objemných krmiv či cen vstupních surovin tak, aby byla zachována maximální efektivita v krmné dávce včetně zohlednění nákladů na krmiva ve vyprodukovaném litru mléka.

Filosofií chovu je vyrábět vysoce kvalitní objemná krmiva, která zajistí zdravou produkci dojníc a úsporu nákladů na koncentrovaná krmiva. Základnu senážované píce zde tvoří vojtěšky, které sklízí nejen časné z jara, ale v závislosti na počasí termínově v průběhu celé sezóny. Vojtěšce se v podmínkách stepi daří výrazně lépe než jiné píci, proto je nedílnou součástí krmné dávky dojníc v Mohelnu. Dále se zde sklízí na senáž tráva z TTP a hrachy, které jsou vnímány nejen jako vhodné doplňkové bílkovinné krmivo, ale také jako vazač vzdušného dusíku a tím zlepšovatel půdy, o kterou se společnost stará stejně svědomitě jako o zvířata. Kukuřici na siláž musí vypěstovat pro dojnice i bioplynovou stanici v dostatečném množství tak, aby čerstvě dokončená silážní jáma mohla zrát (fermentovat) ideálně více jak 3 měsíce. Dle možností jednotlivých roků se na části výměry pěstuje i zrnová kukuřice, která je následně postupně zpracovávána u sesterské společnosti ADW FEED, a.s. na vločky s hydrotermickou úpravou. Částečnou soběstačnost má podnik i v produkci bílkovinného koncentrátu, kterým zde je sójový bob. Každoročně ho pěstují v Agro Mohelnu na výměře cca 60 ha a vzhledem k pravidelně kvalitním výnosům jim tak zajistí potřebu sóji na celý rok a ještě část zbyde na prodej. Sójové boby mají dojnice v krmné dávce zařazené v množství okolo 1,2 kg v podobě plnotučných vloček, které odebírají ve směsi s vločkami kukuřičnými. Tímto produktem si chov kompenzuje potřebu tuku v krmné dávce pro dotaci energie i pro zachování mléčného tuku bez potřeby použití palmitu či jiných exotických zdrojů.

Hydrotermicky upravená kukuřice – vločky

Nejen vybalancovanou krmnou dávkou, kterou řídí chov skrze rozpustné živiny a ladí na přesnou potřebu dojníc, se užitkovost v posledních třech letech stále zvyšuje. Produkce skutečně prodaného mléka se zvýšila mezi roky 2021 a 2023 z 24,2 litrů na 27,8litru. V chovu se mimo jiné klade velký důraz na šetrné zacházení s dobytkem, minimalizaci narušování biorytmu změnami v organizaci práce, včasnou diagnostiku a řešení problémů dřív, než se subklinická porucha stane onemocněním. Chov zaznamenal i výrazný posun v reprodukci, protože od podzimu 2022 přešel na aktivní vyhledávání říjí spojené i s měřením denních změn v příjmu krmiva a přežvykování. Průměrný laktiční den za rok 2023 díky tomu klesl meziročně o 12 dní a vzhledem k dlouhověkosti dojníc, dobrému zdravotnímu stavu, odpovídající produkci a úspěšnému zabřezávání se tak povedlo v roce 2023 zahájit i prodej březích jalovic.

Celkově odchov mladého dobytka je významná kapitola v chovu, které se pečlivě věnuje celý tým Agra Mohelna ihned od začátku působení společnosti ADW ve vedení i poradenství tohoto chovu. V roce 2021 se postupně investovalo do nových individuálních budek a povrchu pod ně. Prostor pro boudy se změnil, osvětlil a se zvýšením kapacity (počtu budek) se prodloužila mléčná výživa na více jak 60 dní. Telata jsou napájena dvakrát denně z kbelíku s dudákem mléčnou náhražkou s vysokým obsahem sušeného mléka. Od 5. dne mají k dispozici pitnou vodu z volné hladiny a müsli startér. Odstav probíhá přes strukturální slamnatý startér určený svým složením přímo pro telata plemene ČESTR. Následně jsou jalovice převedeny ve věku cca 110-120 dní na suchou TMR, která je svým surovinovým složením a strukturou podobná startéru, ale odlišná v koncentraci živin. Touto slamnatou TMR jsou jalovice krmeny ad-libitum až do doby přesunu na roboticky krmenou stáj (tedy minimálně do 170. dne a někdy i do 200.dne). Telata v boudách se neváží, ale zvířata ve stáji 90-100 dní mají životní přírůstek mezi 950–1050 g/den.

Že takto řízený odchov je správnou cestou ke zdravému růstu a vývoji všech fyziologicky nezbytných orgánů pro produkci i reprodukci si chov v Agro Mohelně potvrdil již na více úrovních. Prvně mladý dobytek s takto kvalitní výživou, kde jsou zároveň dodržována všechna hygienická pravidla a vakcinace na základní virové nákazy není náchylný k onemocněním. Tím se eliminovaly ztráty do 120.dne na téměř nulu, a hlavně se výrazně snížily náklady na veterinární přípravky. Dále díky kontinuálnímu růstu a rozvoji bacheru do 150. dne na suchých TMR se starším jalovicím na konvenční krmné dávce krmí jen malé množství koncentráту v závislosti na kvalitě objemných krmiv, tzn., že mají levnější krmnou dávku a díky zvýšenému příjmu sušiny přijmou více potřebných živin z objemů. V neposlední řadě si zootechnici pochvalují včasné zapouštění a následné telení zvířat. Výrazný posun v užitkovosti prvotetek je dobře patrný ihned po otelení první „vářky“ konceptem ADW odchovaných telat, které meziměsíčně zvýšily nasazování o 2,3litru a postupně se zvýšily i jejich vrcholy na aktuálních více jak 30litrů.

Další zajímavostí na farmě v Mohelně je krmení suchostojných krav včetně přípravy na porod jednotnou krmnou dávkou, a to zcela bez fermentovaných krmiv. Chovatele k tomu přivedlo jak komplikované krmení na starém kravínu při absenci krmného vozu, tak malá skupina zasušených zvířat (celkem do 50kusů). Připravovat speciální krmnou dávku (ideálně rozdělenou na suchostojné a přípravu na porod) je velmi náročné a často dochází k chybám nebo kompromisním řešením. Proto je na chovech velmi často vidět, že suchostojné krávy nedostávají či nepřijímají dostatečné množství sušiny, což vede k následným problémům po porodu (ketózy, mléčné horečky, zadržení placenty, dislokace slezu, snížení produkce, rychlá ztráta kondice, metritidy, zhoršené zabřezávání...). V Mohelně se vydali cestou nekompromisního řešení a sáhli po kompletní suché TMR, která díky suchému stavu je krmená ad-libitně, je bezezbytková a může na žlabu zůstat i více jak 24 hodin, proto tady suchařky nemají nikdy prázdné žlaby. Příjem sušiny se zvedl o cca 1,75 kg na 14 kg. Přínos byl patrný hned s první skupinou otelených dojníc jejichž tranzitní období bylo řízeno na suché TMR. Došlo k rychlejšímu nástupu do produkce, k nasazování o cca 2litry více mléka a snížení počtu subklinických ketóz způsobených sníženým příjmem krmiva.

Mohelenská hadcová step

Přínos suchých TMR si chov ověřil již ve více kategoriích, a proto nyní stojí spolu s poradci z ADW před novou výzvou. Chov se postupně připravuje na přechod na nefermentovaná krmiva i v laktaci. Od toho řešení si slibujeme nejen vysokou užitkovost, ale také snížení negativní fermentace v zásobnících obzvláště patrné v letních měsících, snížení výkyvů v produkci mléčného tuku v závislosti na počasí a snížení ekologické zátěže výrobou vlhkých objemných krmiv.

Na závěr bychom se rádi podělili o ukazatele chovu z KU za kalendářní rok 2023, které jsou spolu s dalšími daty měsíčně vyhodnocovány a sledovány v grafech a mohou tak být snadno srovnávány s předchozími lety. Podobně vyhodnocujeme také množství prodaného mléka, zpeněžení a řídíme tím náklady na krmiva i náklady ostatní.

- Dojivost na zapojenou 26, 59 kg, dojivost na kontrolovanou 29,02 kg.
- Tuk 3,94 %, bílkovina 3,59 %.
- Somatické buňky 188 tis.
- Průměrný laktiční den 169,4 (stálý pokles díky změně reprodukční strategie)
- Průměrný laktiční sumit na 1. laktaci 30,6 litru
- Průměrný laktiční sumit na 2. laktaci 36,9 litru
- Průměrný laktiční sumit na 3. a vyšší laktaci 39,6 litru
- V laktaci průměrně celoročně 26,2% prvotetek
- Kalibrovaná užitkovost prvotetek na 165.den laktace 24,7 litru
- Kalibrovaná užitkovost na 2. a vyšší laktaci na 165. den laktace 28,6 litr

Cíle pro rok 2024 jsou jasné. Společně chceme udržet nejen ekonomickou produkci mléka, ale věříme i ve stoupající užitkovost, udržení vyšších složek mléka v letním období a prodej březích jalovic. Snížení incidencí subklinických poruch a omezení nutných vyřazení. Snížení nákladů na krmiva, která neplynou z vlastní produkce.

Za AGRO MOHELNO, s.r.o. a ADW FEED,a.s
Mgr. Michaela Zelenková
Garant chovu skotu